

Bord na Móna
bnmrecycling.ie

S C h O O L S

Pacáiste Idirghníomhach na Scoileanna 2024/25

Bord na Móna
bnmrecycling.ie

Pacáiste Idirghníomhach na
Scoileanna 2024/25

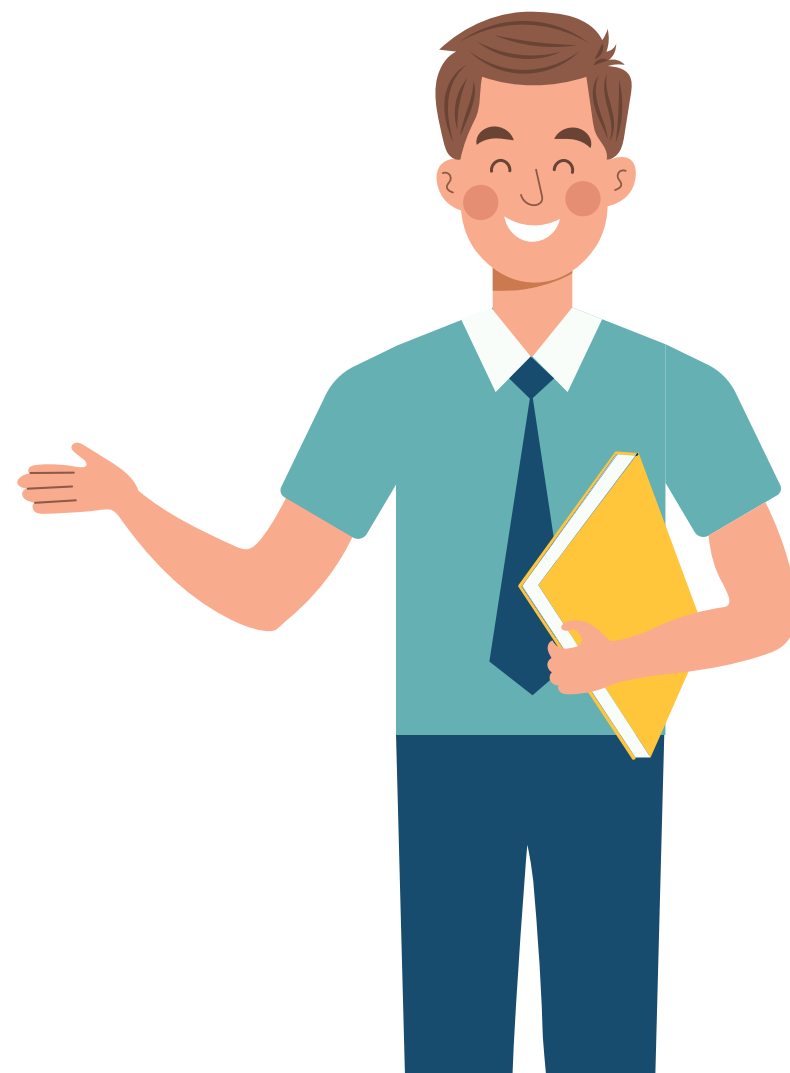
Dia dhuit, a mhúinteoir!

Anseo ag [Athchúrsáil Bhord na Móna](#) níimid sásta le bainistiú dramhaíola amháin a dhéanamh; táimid meáite ar athmhachnamh á dhéanamh ar na réitigh ar dhramhaíl a bheidh de dhíth chun gníomhú ar son na haeráide ar mhaithe le saol níos neamhthruaillithe a chothú do chách amach anseo.

Tá an chéad bheart eile á dhéanamh againn faoi láthair mar chabhair do mhuintir na hÉireann éirí níos meabhraí ar dhramhaíl trí oiliúint a chur an aos óg i gcúrsaí athchúrsála le go ndéanfaidís a gcion chun an dúlra a chaomhnú ar fud na cruinne amach anseo.

Níl aon duine dín nár cuireadh iallach air nó uirthi athmhachnamh a dhéanamh ar a d(h)earcadh ar dhramhaíl agus, le cabhair ó do scoilse, is féidir linn leanúint orainn i mbun an méid dramhaíola a chuirtear chuig líonadh talún a laghdú, gan trácht ar acmhainní a aisghabháil agus cuidiú leis an iarracht saol níos inbhuanaithe amach anseo.

Agus é lán go béal le cluichí spráúla, fíricí a bhfuil lón machnaimh iontu, agus noda fóinteacha, féachann an pacáiste idirghníomhach seo le cur ar a súile don chéad ghlúin eile conas is féidir leo feabhas mór a chur ar chúrsaí. An bhfuil aon rud sa saol níos tábhachtaí ná sin?

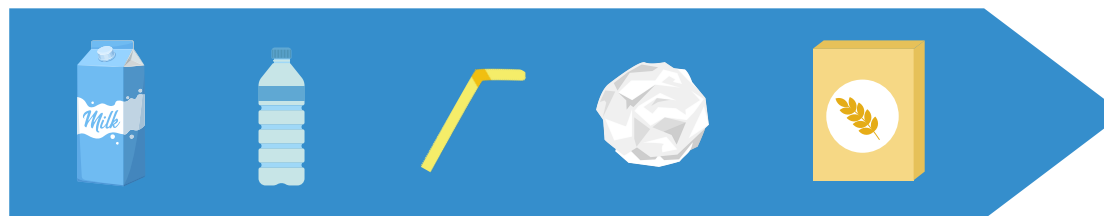

Dramhaíl Lóin

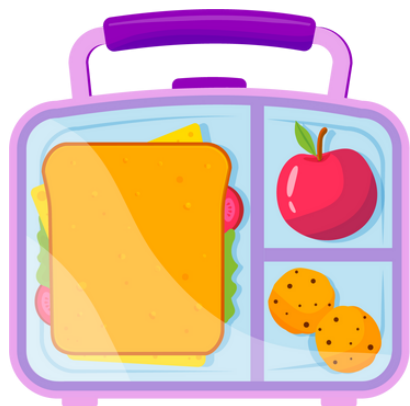
Féach cad iad na míreanna bosca lóin a théann i ngach bosca bruscair do do sheomra ranga.

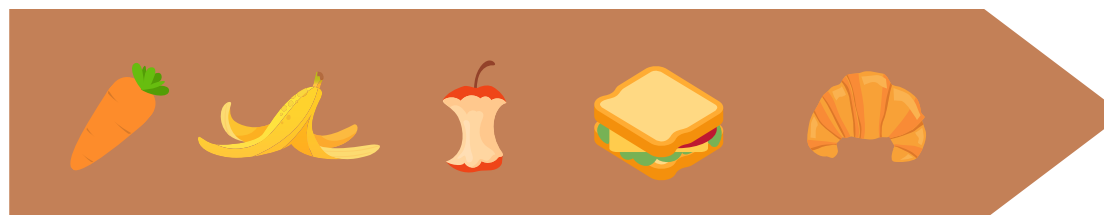
Rudaí in-athchúrsáilte

Bruscar Ginearálta

Dramhaíl Orgánach

Cairt Lobhaidh

Tráth na gceist gasta. Cuirigí bhur lámha suas aon duine atá in ann buille faoi thuairim a thabhairt maidir le cén fhad a thógann sé sula lobhann na hearraí seo a leanas?

Cóipleabhar Leathanach

2-6 Seachtaine

Léinte Cadáis

6 Mhí

Téad

3-14 Mhí

Stoca Olla

1 Bhliain amháin

Leitís

25 Bliain

Rubair Ar Bróga

50-80 Blianta

Crúsca Gloine

Neamhchinntithe

Iniúchadh ar Bhruscar na Scoile

Gníomhaíocht don rang! Faigh amach an méid bruscair a dhéantar i do scoilse agus a chaitear i dtraipisí é. Trí réimsí a aithint inar féidir dramhaíl a laghdú, a athúsáid nó a athchúrsáil, is féidir leat tionchar comhshaoil sruth dramhaíola do scoile a íoslaghdú.

Ainm na Scoile ..... Dáta .....

Na Daoine a ghlac páirt san iniúchadh .....

Cén áit ar tháinig an dramhaíl: Seomra Ranga Seomra Foirne Oifig

Rudaí in-athchúrsáilte	Meáchan	Toirt	% Meáchan (den mhéid iomlán)	% Toirt (den mhéid iomlán)
Leabhair, Páipéir Mheasctha, Nuachtáin, Irisleabhair, Cairtchlár				
Cannaí Bia Nite (Alúmanaim & Stáin)				
Cartáin Tetra-Pak Bhainne & Sú a Caitheadh Amach				
Buidéil Phlaisteacha (Uisce Mianraí/Bainne, Sú) a Caitheadh Amach				

Ábhair orgánacha	Meáchan	Toirt	% Meáchan (den mhéid iomlán)	% Toirt (den mhéid iomlán)
Dramhbhia, Málaí Tae, Torthaí & Glasraí				
Páipéir (Naipcíní, Tuáillí Páipéir Truailithe)				
Cairtchlár nó Páipéar a Bhfuil Salachar Bia Air (Bac Ar Pháipéar Brataithe)				

Bruscar Ginearálta	Meáchan	Toirt	% Meáchan (den mhéid iomlán)	% Toirt (den mhéid iomlán)
Plaisteach (Málaí, Cumhdaigh, Coinlíní Óil, srl.), Scragall Alúmanaim, Málaí Criospaí, Páipéir Mhílseáin				
Liosta de nithe Éagsúla eile				

Líon Iomlán	Meáchan	Toirt	% Meáchan (den mhéid iomlán)	% Toirt (den mhéid iomlán)

Ná déan dearmad lámhainní a chaitheamh.

Ar mhaithe le sórtáil éasca, dumpáil málaí dramhaíola ar chlúdach plaisteach agus sórtáil isteach i mbuicéid sula meáigh iad.

Tar éis gach rud a shórtáil, pé rudaí is féidir a athchúrsáil, déan iad a athchúrsáil!

Am do Thráth na gCeist!

Bain triail as ár dthráth na gceist oideachasúil agus beidh spraoi agat le do rang ag an am céanna.

Babhta a hAon

1. Cad a chiallaíonn sé athchúrsáil?

- A. Rudaí a chaitheamh sa bhosca bruscair
- B. Ábhair a athúsáid chun táirgí nua a dhéanamh**
- C. Dramhaíl a chur sa talamh

2. Cé acu de na nithe seo a leanas is féidir a athchúrsáil de ghnáth?

- A. Buidéil phlaisteacha**
- B. Cannaí Péinte
- C. Dramhaíl Leighis

3. Cén dath atá ar an mbosca athchúrsála Rex?

- A. Bándearg
- B. Gorm**
- C. Dearg

4. Cé na hábhair a thógann an ceann is faide le dianscaoileadh mura n-athchúrsáiltear iad?

- A. Gloine**
- B. Páipéar
- C. Craiceann banana

5. Cad ba cheart duit a dhéanamh le seanchadhnraí?

- A. Caith sa bhosca bruscair iad
- B. Caith iad i gcoimeádán gorm athchúrsála ceallraí a fhaightear sna hollmhargáí**
- C. Caith lasmuigh iad áit nach féidir le duine ar bith iad a fheiceáil.

Babhta a Dó

1. Cad a chiallaíonn an téarma "bhith-dhíghrádaithe"?

- A. Is féidir é a athchúrsáil ina rud nua
- B. Is féidir le hainmhithe é a ithe
- C. Is féidir leo briseadh síos go nádúrtha le himeacht ama**

2. Cén araid inar cheart mála tae a chur?

- A. Araid dramhaíola ghinearálta
- B. Araid orgánach**
- C. Araid athchúrsála

3. Cár cheart duit guma coganta a chur nuair atá tú críochnaithe leis?

- A. Araid dramhaíola ghinearálta**
- B. Araid athchúrsála
- C. Araid orgánach

4. Cad is féidir linn a dhéanamh le seanéadaí nach n-oireann a thuilleadh?

- A. Caith sa bhosca bruscair iad
- B. Tabhair nó athchúrsáil iad**
- C. Cuir sa ghairdín iad

5. Cé acu díobh seo nár cheart a chur san araid athchúrsála?

- A. Boscaí cairtchláir
- B. Cannaí alúmanaim folamh
- C. Seancheallraí**

Babhta a Trí

1. Cé acu díobh seo a leanas NACH bealach é chun dramhaíl a laghdú?

- A. Ag baint úsáide as málaí siopadóireachta ath-inúsáidte
- B. Ag ceannach earraí le go leor pacáistíochta**
- C. Múiríníú blúirí bia

2. Cén tionchar atá ag iarmhairt ceaptha teasa?

- A. Déanann sé glas ar phlandaí
- B. Cuireann sé fonn ar dhaoine tithe gloine a thógáil
- C. Cruthaíonn sé coinníollacha aimsire foircneacha, cosúil le stoirmeacha & aimsir the**

3. Conas is féidir leat níos lú uisce a úsáid?

- A. . Níl aon ghanntanas uisce san áit a bhfuilim i mo chónaí. Is féidir liom an oiread agus is maith liom a úsáid.
- B. Trí chith a ghlacadh seachas folcadh**
- C. Ciúbanna oighir a thabhairt amach as an reoiteoir & iad a leá

4. Cén fáth a bhfuil sé tábhachtach ár ndramhaíl a shórtáil i gceart?

- A. Chun boladh dramhaíola a laghdú
- B. A chinntiú go ndéantar ábhair in-athchúrsáilte a phróiseáil i gceart**
- C. Ainmhithe a choinneáil ar shiúl ó dhramhaíl

5. Cé acu seo is féidir a mhúiríníú?

- A. Cupáin phlaisteacha
- B. Blaoscanna uibheacha**
- C. Scragall alúmanaim

Am le Cluiche a Imirt!

Déan ár gcluichí oideachasúla don seomra ranga a phriontáil amach le gur féidir iad a imirt.

Cuardach Focal

S	P	Á	I	P	É	A	R	C	R	M	B
C	C	E	I	R	T	Í	N	Í	E	T	C
L	U	A	S	M	P	C	S	T	P	E	A
I	S	F	N	C	W	N	N	G	A	A	D
N	T	O	I	N	A	I	D	W	P	B	H
M	Á	L	M	M	Á	L	A	T	A	E	N
F	S	L	E	R	R	N	C	P	F	G	R
I	Í	A	T	S	Ú	R	C	E	Y	S	A
L	O	W	T	O	T	U	D	L	R	S	Í
M	D	E	A	I	S	S	A	L	I	A	L
K	E	N	I	O	L	G	I	K	S	N	L
C	R	O	Í	Ú	L	L	R	E	E	G	G

PÁIPÉAR
CROÍ ÚLL
SCANNÁN CLING

CRÚSTAÍ
CEIRTÍNÍ
GLOINE

BCADHNRAÍ
MÁLA TAE

Dúshlán le Dísle

	An 1 uair duit tuirlingt ar an uimhir seo	An 2ú huair duit tuirlingt ar an uimhir seo	An 3ú huair duit tuirlingt ar an uimhir seo
	Cén bosca bruscair a théann guma coganta isteach?	Cad é rud is féidir leat a dhéanamh as scuab adhmaid?	Cén bosca bruscair a théann cartán bainne folamh isteach?
	Scriobh síos 2 rud as do sheomra leapa a théann sa bhosca bruscair athchúrsála.	Ainmnigh 2 rud as do bhosca lóin is féidir a chur sa bhosca múirín	Liostaigh 2 rud is ceadmhach a chur san araid le haghaidh gloine?
	Ainmnigh 3 chineál araide	An ceadmhach málaí bruscair dubha a chur san araid mhúirín?	Luaigh 3 rud a bhíonn le fáil lasmuigh is ceadmhach a chur san araid mhúirín
	Liostaigh 4 rud is ceadmhach a chur san araid mhúirín	Liostaigh 4 rud is ceadmhach a chur san araid athchúrsála	Cén bosca bruscair a dtéann craicne oráiste isteach ann?
	Liostaigh 5 rud is ceadmhach a chur san araid athchúrsála	Tarraing araid a bhfuil cruth an duine uirthi	Liostaigh 5 phíosca bruscair agus an bosca bruscair a dtéann siad isteach.
	In éineacht leis an duine in aice leat, liostaigh 10 rud is féidir a chur sa bhosca dramhaíola ginearálta	An féidir leat cadhnraí a chur sa bhosca bruscair ghinearálta?	Tarraing bosca múirín ina bhfuil 3 phíosca dramhaíola múirín ann.

CAITH DÍSLE 10 N-UAIRE CHUN DO DHÚSHLÁN A FHEICEÁIL

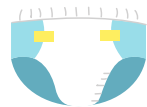
Cluiche Meaitseála

Meaitseáil an dramhaíl leis an mbosca bruscair a dtéann sé isteach ann.

Cluiche Éilliú

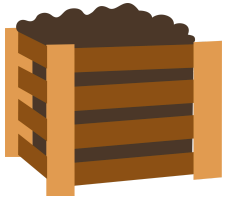
Ciorclaigh an dramhaíl a thruaillfeadh Rex an Araid Athchúrsála.

Leideanna Athchúrsála Scoile

Déan do pháirt ar scoil agus sa bhaile lenár leideanna agus cleasanna úsáideacha.

Spreag múiríníú dramhaíola bia sa seomra ranga agus dramhaíl ghairdín ó thailte na scoile.

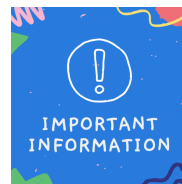
Eagraigh babhtálacha leabhar agus éide nó díolacháin chun saolré na n-earraí seo a leathnú, agus cabhrú le tuismitheoirí airgead a shábháil freisin.

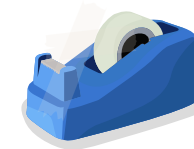
Má tá do scoil ag baint sean-ríomhairí nó táibléad, cinntigh go dtabharfar chuig ionad athchúrsála WEEE iad.

Ceap mic léinn mar mhonatóirí athchúrsála chun boscaí bruscair a sheiceáil agus chun sórtáil cheart a chinntiú. Cuimhnigh lámhainní a chaitheamh i gcónaí.

Úsáid póstaer agus comharthaí timpeall na scoile le cur i gcuimhne do na daltaí cad iad na hábhair is féidir a athchúrsáil agus cá bhfuil na boscaí bruscair lonnaithe Faigh ár bpóstaer ceangailte.

Deisigh é seachas é a chur sa bhosca bruscair. Má bhriseann rud éigin, cosúil le cás peann luaidhe nó bosca lóin, déan iarracht é a shocrú seachas é a athsholáthar láithreach.

Seol nuachtlitir eolasach abhaile, ag cur oideachas ar tuismitheoirí ar a bhfuil á dhéanamh ar scoil agus conas is féidir leo na nósanna sin a threisiú sa bhaile.

Aithin agus luach saothair a thabhairt do ranganna nó do mhic léinn a bhfuil barr feabhais acu san athchúrsáil, b'fhéidir le duaiseanna éiceachairdiúla.

Bailigh dramhaíl agus cruthaigh rud éigin úsáideach nó álainn leis agus cuir isteach ar ár gComórtas Uaschúrsála do Bhunscoileanna.

Comórtas Uaschúrsála

Tá sé ar ais! Tá cuireadh anois ag Bord na Móna d'iontrálacha chuig Comórtas Uaschúrsála na mBunscoileanna 2024/2025!

Cad atá i gceist leis?

Ní mór do scoileanna agus do mhic léinn ábhair a chaitear a athúsáid ina gcruthuithe nuálacha, feidhmiúla agus spreagúla. I measc na gcatagóirí a mholtar tá; Faisean & Gabhálais, Uirlisí Feidhmiúla nó Giuirléidí, Cruthuithe Ealaíne, Maisiú Baile, Fadhbanna Timpeallachta a Réiteach agus Feabhsuithe Scoile nó Pobail.

Bronnfar breis is €5000 i nduaiseanna thar 3 chatagóir aoise, agus bronnfar turas scoile ar an rang buacach.

Incháilitheacht

- Tá an comórtas seo oscailte do dhaltáí i mbunscoileanna agus scoileanna speisialta ar fud Phoblacht na hÉireann.
- Is féidir iontráil a chur isteach mar dhuine aonair, mar fhoireann, nó mar rang.
- Ní mór do rannpháirtithe úsáid a bhaint as míreanna caite nó ábhair a mheastar gur dramhaíl iad de ghnáth.

Catagóirí

- Naíonáin Shóisearacha, Naíonáin Shinsearacha & Rang a hAon
- Rang 2, 3 & 4
- Rang 5 & 6

Le Cur Isteach ar an gComórtas

Cuir isteach d'fhoirm iontrála agus pictiúir ag: www.bnmrecycling.ie/primary-schools

Le haghaidh tuilleadh sonraí nó eolais cuir ríomhphost chuig marketing@bnm.ie

Spriodhata: 5IN Dé hAoine 11 Aibreán, 2025

Iad siúd a bhí sa Chluiche Ceannais anuraidh

Óstán & Gairdín Feithide - St Isidores N.S. Tipperary

D'athraigh daltaí rang a 1 agus rang a 2 a gceantar lasmuigh go spás cruthaitheach foghlama lasmuigh trí ghlasraí a chur in umair ola leath a deonaíodh, ag péinteáil sean-bhoinn tarracóra le húsáid mar bhinsí agus leapacha bláthanna, agus ag cruthú óstán fabhtanna ag baint úsáide as seanphotaí, brící, craobhóga. & bambú.

Suíochán Folctha - The Downs N.S. Westmeath

D'úsáid daltaí rang a 5 & a 6 an seanfolcadh iarainn seo agus rinne siad é a athphlandú go dtí tolg uaschúrsáilte stylish. Bhain na mic léinn úsáid as gearrthacha chun na cúisíní a dhéanamh, a bhí líonta le cúr as sean-chuisíní. Tá an tolg, tacaíthe ag cosa déanta as pailléid d'aois, anois ina suíocháin chothaímid sa scoil.

Comhartha Fáilte Romat - Moneystown N.S. Wicklow

Chomhoibrigh mic léinn ó dhá bhliain ar aghaidh chun comhartha fáilte a chur le chéile. Bhailigh siad spúnóga uachtar reoite, caipíní buidéil, litreacha adhmaid, pionnaí, rothaí bréagán gluasteáin, cnaipí, míreanna mearaí, agus eochracha agus ghreamaigh siad iad ar litreacha gearrtha as boscaí gránach agus péinte breise, rud a d'fhág go raibh taispeántas bríomhar fáilteach ann.

Rothar & Bláthanna - St Oliver Plunketts N.S. Meath

Chuir beirt scoláirí an taispeántas fáilte ildaite seo le chéile, duine i rang a 4 agus an duine eile i rang a 6. Phéinteáil siad sean-rothar le sprae, d'athchuir siad seanchiseáin agus clogad, agus chuir siad bláthanna áille iontu. Cuireann an taispeántas bríomhar seo fáilte roimh chách anois ag fáiltiú na scoile.

Comhartha Barraí Buidéil - Boris N.S. Carlow

Chomhoibrigh tríocha dalta ó rang a 5 chun comhartha bríomhar caipíní buidéil a chruthú a léirigh a spéiseanna agus a ngníomhaíochtaí éagsúla ar scoil. Is é an toradh ná sárshaothar déanta go cúramach, saibhir i mionsonraí agus dath, a chuirfidh áilleacht na scoile, ag siombail aontacht agus léiriú ealaíne.

Comhartha Suaitheantas na Scoile - Kilmysall N.S. Wexford

Léiríonn an tionscadal seo do rang a 6 suaitheantas na scoile i dtírdhreach inbhuanaithe. Agus seanábhair ar nós éadaí, eochracha agus cartáin uibheacha á mbaillú agus á n-úsáid, léirigh an tionscadal seo obair bhuíne agus chruthaitheacht agus cuireann sé fáilte mhór roimh chách anois ag bealach isteach na scoile.

Seaicéad & Gúna Brennans/Tayto - Broombridge Educate Together N.S. Dublin

I léiriú spreagúil na cruthaitheachta agus na seiftiúlachta, tá seisear mac léinn ó na ranganna 3, 4, 5 agus 6, gach ball de Chlub Dearaidh Faisin a scoile, tar éis culaith iontach a dhearadh agus a chruthú. Ag glacadh leis an dúshlán ár dtreoirínte caighdeánacha a shárú, roghnaigh na mic léinn cumasacha seo ábhair "Dramhaíl na hÉireann" amháin a úsáid. Léiríonn an gúna déanta as paicéid bríoscáin Tayto, agus an seaicéad a théann leis, déanta as cumhdaigh aráin Brennan, léiríonn siad ar an ceapaire brioscach Éireannach. Taispeánadh a ndearaí nuálacha níos déanaí i mionshiúit faisin a tharla ina scoil.

Bord Céadfach & Amhrán - St Mary's P.S. Westmeath

An Iarmhí Chruthaigh grúpa de dhaltaí rang a 1 agus rang a 6 clár céadfach agus amhrán chun scileanna mínualeacha agus eispéiris chéadfacha a fheabhsú. D'athchuir siad dáileoirí gallúnaí, boinn, cosa cathaoir, seanbhréagáin, agus acraí. Leagann an tionscadal seo béim ar an tábhacht a bhaineann le cuimsitheacht agus cruthaitheacht i dtimpeallachtaí foghlama.

Buaiteoir na Bliana seo caite

Gaelscoil Chaladh an Treoigh, Luimneach, a bhí mar bhuaiteoir tionscnaimh Chomórtas Uaschúrsála na mBunscoileanna as a n-iontráil chruthaitheach, seiftiúil agus éifeachtúil a rinne iarracht timpeallacht na scoile a fheabhsú agus a chosaint ó thionchair dhiúltacha fhéideartha ghníomhaíochtaí clóis. Léirigh na daltaí smaointeoireacht cliathánach den scoth trí ábhair a uaschúrsáil, iad a sholáthar le saothar ealaíne faisnéiseach agus ar deireadh thiar, ag tógáil agus ag seachadadh réiteach buan ar fhadhb an fhórshaoil.

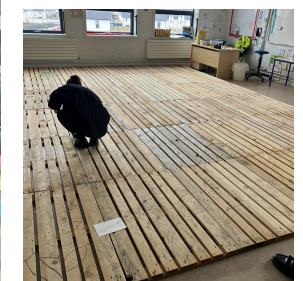
An Fhadhb

Sula ndeachaigh siad isteach i gComórtas Uaschúrsála do Scoileanna, chuir Coiste na Scoile Glas agus Comhairle na nDaltaí i nGaelscoil Chaladh an Treoigh, comhdhéanta de 32 dalta ó rang a 2 go rang a 6, le cabhair ó ghrúpa fiontraíochta sóisialta áitiúil, 300 crann dúchasach timpeall a gclós súgartha. spreag siad a gcuid daltaí le bheith gníomhach i dtionscadal bithéagsúlachta.

In achar gairid ama, bhris peileanna strae roinnt crann. Nuair a chualathas faoi 'Chomórtas Uaschúrsála do Scoileanna' Bhord na Móna, thug an Príomhoide dúshlán do Chomhairle na nDaltaí agus Coiste na Scoileanna Glasa teacht ar réiteach ar an bhfadhb le hábhair athchúrsáilte amháin.

An Réiteach

Chun aghaidh a thabhairt air seo, fuarthas 30 seanphailéid go háitiúil agus léirigh mic léinn ó Scoil Ealaíne agus Deartha Luimnigh in aice láimhe na pailéid le fiadhúlra foraoise, éin agus crainn dhúchasacha. Phéinteáil Comhairle na Mac Léinn agus Coiste na Scoileanna Glasa an fál ansin a thóg suas urlár iomlán an tseomra ranga. Ar deireadh cuireadh suas é agus daingníodh é os comhair an Choill Bheag chun a gcrann a bhí ag fás a chosaint. Ní hamháin gur réitigh an tionscnamh seo a bhfadhb ach léirigh sé freisin a dtiomantas don inbhuanaitheacht.

Ceisteanna Le Spreagadh

Cuir na ceisteanna simplí seo ar do dhaltáí chun iad a chur ag smaoineamh ar smaointe dá n-iontráil.

Conas is féidir leat dramhaíl a athrú ina rud spráúil, cosúil le bréagán, cluiche nó maisiú?

An féidir leat rud éigin a dhearadh a chuidíonn le daoine a bheith níos cairdiúla don chomhshaol ina saol laethúil?

An bhfuil bealach ann chun rud éigin a uasathchúrsáil in uirlis nó giuirléid a réitíonn fadhb choiteann?

Conas is féidir leat ábhair a d'fhéadfadh a bheith san aigéan nó i líonadh talún a úsáid agus saol eile a thabhairt dóibh?

Cad é an rud ba bhreá leat a bheith agat ach nach bhféadfá a chruthú le míreanna athchúrsáilte?

An féidir leat féin agus do chairde na nithe atá agat a chur le chéile chun tionscadal níos mó nó níos fearr a dhéanamh?

An bhfuil aon fhadhbanna ar scoil/sa bhaile a d'fhéadfá a réiteach trí uaschúrsáil? Mar shampla, An bhfuil balla bán i do scoil a d'fhéadfá a mhaisiú le múrmhaisiú uaschúrsáilte?

Conas a d'fhéadfá seanéadaí, fabraicí, málaí, nó nithe eile a úsáid chun rud éigin nua agus fionnuar a dhéanamh?

An bhfuil dramhaíl ar scoil nó sa bhaile a bhféadfá rud éigin úsáideach a dhéanamh di Mar shampla, an bhfuil seanphailéid adhmaid ann óna bhféadfá fál a dhéanamh?

Cén ealaín a d'fhéadfá a dhéanamh as blúirí, cosúil le caipíní buidéil, rollaí páipéir, nó seanbhréagáin?